ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Ա. Ա. Բարսեղյան/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3

«12» սեպտեմբեր 2023 թ.

ԱՄ/Բ-037 ՆՎԱԳԱԽՄԲԻ ՆՎԱԳԱՐԱՆՆԵՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Արվեստի և սպորտի ամբիոն
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ Առկա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա- **4-րդ կուրս, 1-2-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ)՝ Հ. Հակոբյան, Ն. Պապանյան
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ՝ rafella9197@mail.ru
papanyan.metod@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները 6
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների 6
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը 7
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները 7
8. Դասավանդման մեթոդներ... 9
9. Ուսումնառության մեթոդները 9
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը 11
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.................... 12
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.. 13
    12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.. 15
    12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ 16
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում..................... 17
14. Գնահատում.. 18
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.. 19
    14.2. Հարցաշար.. 20
    14.3. Գնահատման չափանիշներ... 20
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ... 21

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

Երեխան դեռ մանուկ հասակից ընտանիքում,շրջապատում,մանկապարտեզում ծանոթանում է բազմապիսի նվագարանների հետ:Այդ նվագարանների մի մասը երեխաներին է հասնում որպես խաղալիք,մյուս մասն էլ իսկականի տեսքով`փոքր չափերի:Սրանց մեջ պահպանված են հնչողությունը,տեմբրը,հնչյունի արտաբերման եղանակը:Երեխաների առընչվելն այդ նվագարաններին,նրանց մեջ առաջ է բերում հետաքրքրություն ու սեր երաժշտության նկատմամբ,երեխաներին ներգրավում է կենդանի երաժշտության մեջ,զարգացնում նրանց երաժշտական ունակություններն ու երևակայությունը:Դպրոցում,նվագարաններով նվագելը ստանում է որոշակի ուսումնադաստիարակչական ուղղվածություն:Կատարելով երեխան զգում է երաժշտության բնույթը,տեմպը ռիթմը,հնչունների բարձրությունների փոխհարաբերությունը,կառուցվածքը և եռաժշտական կերպարը:Նվագարաններով նվագելը ակտիվ պրցես է,որի արդյունավետությունը պայմանավորվում է նրա նպատակաուղղվածությամբ և ուսուցչի մասնագիտական պարտականությամբ:Եթե ուսուցումը կազմակերպվում է մեթոդապես ճիշտ,նյութի և կատարողական հմտությունների աստիճանական զարգացմամբ,ապա նյութի ընկալումը և երեխաների ընդհանուր զարգացումը դառնում է ավելի արդյունավետ`իր հետ բարձրացնելով նաև նրանց պատասխանատվութունը,ստողծագործական ակտիվութունը:Նվագարաններով նվագել ուսուցանելը կարելի է կազմակերպել թե` խմբակային և թե`անհատական:Խմբակայինաշխատանքի ժամանակ տրվում են ընդհանուր գիտելիքներ,բացատրություններ,ծանոթյուններ:Անհատական աշխատանքի ժամանակ հաշվի են առնվում երեխայի անհատական առանձնահատկությունները:Երեխաները սկզբում սովորում են նվագել լսողությամբ,այնուհետև`նոտաներով:Նոտաներով նրանք նվագում են առանձին ռիթմեր,ինտոնացիաներ,մեղեդիներ,նվագակցում անհատական և խմբակային երգեցողությանը,զբաղվում իմպրովիզացիաներով:Դպրոցում օգտագործվելիք նվագարանները պետք է լինեն նրբագեղ և ունենան մաքուր լաևվածք,որպեսզի զարգանա երեխայի երաժշտական լսողությունը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

2.1. *Դասընթացի նպատակն է* ոչ միայն գիտելիքներ հաղորդել մանկական նվագարանների մասին,այլև օգնել ուսանողներին ստեղծգործական մոտեցում ցուցաբերել ծրագրով նախատեսված մանկական երգերի և պիեսների գործիքավորման գործում:

2.2. *Դասընթացի խնդիրներն են* ծանոթացնել մանկական գործիքներին և մանկական նվագախմբի գործունեությանը,որպես դպրոցականների երաժշտական դաստիարակության կարևոր գործոն:Ապագա երաժշտության դասատուի պրոֆեսիոնալ-մանկավարժական պատրաստման գործում մանկական նվագախմբի հետ աշխատելու հմտության ձեռքբերումը:Տարբեր գործիքների արտահատչական հնարավորությունների օգտագործումը,որպես երաժշտական ստեղծագործական ընդունակությունների զարգացման կարևոր գործոն:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Նոտագրություն, տարրական գիտելիքներ երաժշտության տեսությունից, տոնայնությունների կվարտա-կվինտային շրջան, պարզ և բարդ չափեր, տևողություններ, լադ, գամմա, տոնայնություն, ինտերվալներ, ակորդներ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Նվագախմբի նվագարաններ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- Նվագախմբի նվագարանների առարկան, նպատակը, խնդիրները,
- առարկայի տեղը մասնագիտական պատրաստման համակարգում, կապը այլ առարկաների հետ,
- նվագարանների և նվագախմբերի ծագումն ու պատմական զարգացումը երաժշտարվեստի գոյության տարբեր փուլերում,
- նվագարանների տեխնիկական հնարավորություններն ու տեմբրային առանձնահատկությունները,
- նվագարանների կիրառումը տարբեր կոմպոզիտորների ստեղծագործություններում:

ուսանողը պետք է կարողանա.

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

- մանկավարժական գործունեության ընթացքում կիրառել յուրացված գիտելիքները,
- վերլուծել սիմֆոնիկ պարտիտուրան՝ առանձնացնելով նվագարանների խմբերը,
- լսողությամբ տարբերակել բոլոր նվագարանները,
- պրակտիկ աշխատանքի ժամանակ զարգացնել տեմբրային լսողությունը,
- օգտվել ուսումնական տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից:

__ուսանողը պետք է տիրապետի.__

- նվագախմբերին և նվագարաններին առնչվող տեսական և գործնական գիտելիքների անհրաժեշտ մակարդակին,
- նվագախմբային (սիմֆոնիկ) երաժշտության հնչողության ընկալման ճաշակին և տեմբրային առանձնահատկություններին,
- դասական նվագախմբային երաժշտության օրինաչափություններին և առանձնահատկություններին,
- նվագախմբային (սիմֆոնիկ) պարտիտուրան վերլուծելու հմտություններին,
- նվագախմբի նվագարանների կառուցվածքային, տեխնիկական և տեմբրային առանձնահատկությունները ճիշտ ներկայացնելու հմտություններին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

__Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ__

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծության և համադրության կարողություն (**ԳԿ -1**),
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում,ղեկավարում,վերահսկում) (**ԳԿ-2**),
- հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (**ԳԿ - 3**),
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (**ԳԿ - 4**),
- համակարգչային տարրական հմտություններ (**ԳԿ - 5**),
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում,վերլուծում)(**ԳԿ - 6**),
- որոշումներ կայացնելու կարողություն (**ԳԿ - 7**),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (**ՀԳԿ -1**),
- հետազոտական կարողություն (**ՀԳԿ -2**),
- ուսումնառության կարողություն (**ՀԳԿ -3**),
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (**ՀԳԿ -4**),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (**ՀԳԿ -5**),
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(**ՀԳԿ -6**),

- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(ՀԳԿ -7),,
- որակի մասին հոգացություն(ՀԳԿ -8),
- թիմում աշխատելու(ՀԳԿ -9),
- գնահատման գործիքների կիրառելու(ՀԳԿ -10),
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(ՀԳԿ -11),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ12 ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,

ԱԿ13 ցուցաբերեն ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետեցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

Նվագախմբի նվագարաններ դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության, երաժշտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

		համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ		ժամաքանակ
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ	
Դասախոսություն			
Գործնական աշխատանք	30	30	
Սեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք			
Ինքնուրույն աշխատանք	30	30	
Ընդամենը	60	60	
Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ քննություն)	ստուգարք		

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4]</u> .
   - **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
   - **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները

---
[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
-
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**՝[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

---

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
I կիսամյակ						
1	Ներածություն/դասընթա-ցի նպատակն ու խնդիրները :			2		2
2	Նվագարանների վրա ուսուցանելու պատմական փորձի լուսաբանումը:			4		4
3	Նվագախմբերի տեսակները:			4		4
4	Տարբեր նվագախմբերի կազմը :			4		4
5	Ռիթմիկ հարվածային գործիքներ:			4		4
6	Ստեղնաշարային նվագարաններ:			4		4
7	Լարային, աղեղնավոր նվագարաններ:			4		4
8	Նվագախմբի տարբեր լարային գործիքների անսամբլային փոխհարաբերակցությունը:			4		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ				*30*		*30*

II կիսամյակ						
1	Ձայնի որոշակի բարձրություն ունեցող հարվածային նվագարաններ			2		2
2	Ձայնի որոշակի բարձրություն չունեցող հարվածային նվագարաններ			4		4

[8] Նման է օրացուցային պլանին

3	Փայտյափողային նվագարաններ			4		4
4	Պղնձափողային նվագարաններ			4		4
5	Ռիթմիկ հարվածային գործիքներ			4		4
6	Լարային նվագախումբ			4		4
7	Կամերային նվագախումբ			4		4
8	Սիմֆոնիկ նվագախումբ			4		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ				*30*		*30*

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ветлугина Н.А., Детский оркестр,	М, 1976
2.	Ветлугина Н.А., Музыкальное развитие ребенка,	М, 1968
3.	Лаптев И.Г., Использование ритмических инструментов на уроках музыки. Использование звуковысотных инструментов на уроках музыки, Начальная школа	1978, #12, 1980, #8
4.	Лаптев И.Г., Элементарные музыкальные инструменты в начальной школе, Астрахань	1983, Вып. 4
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Арцруни В.Б., Ударный оркестр в работе с детьми,	Л. 1934
2.	Система детского музыкального воспитания Карла Орфа,	Л, 1970
3.	Амлинская Р. С., Музыкальные игрушки – инструменты в начальной школе,	Киев, 1973
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/ հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[9]
IV կուրս, I կիսամյակ					
1.	Ներածություն/դասընթա-ցի նպատակն ու խնդիրները :	նվագարաններ	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Նվագարանների վրա ուսուցանելու պատմական փործի լուսաբանումը:	նվագարանների զարգացման պատմություն	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
3.	Նվագախմբերի տեսակները:	Նվագախմբերի տեսակները:	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Տարբեր նվագախմբերի կազմը :	տարբեր գործիքային խմբերի նկարագրու-թյուն	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
5.	Ռիթմիկ հարվածային գործիքներ	Տարբեր բարձրություն ունեցող խմբեր	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

6.	Ստեղնաշարային նվագարաններ:	Ստեղշարային գործիքների հնարավորությունները	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
7	Լարային, աղեղնավոր նվագարաններ:	Ջութակ, ալտ, թավջութակ, կոնտրաբաս	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
8	Նվագախմբի տարբեր լարային գործիքների անսամբլային փոխհարաբերակցությունը	Ջութակ, ալտ, թավջութակ, կոնտրաբաս	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

IV կուրս, II կիսամյակ					
1.	Ձայնի որոշակի բարձրություն ունեցող հարվածային նվագարաններ	Ձայնի որոշակի բարձրություն ունեցող հարվածային նվագարաններ	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Ձայնի որոշակի բարձրություն չունեցող հարվածային նվագարաններ	Ձայնի որոշակի բարձրություն չունեցող հարվածային նվագարաններ	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
3.	Փայտյափողային նվագարաններ	Փայտյափողային նվագարաններ	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Պղնձափողային նվագարաններ	Պղնձափողային նվագարաններ	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
5.	Ռիթմիկ հարվածային գործիքներ	Տարբեր բարձրություն ունեցող խմբեր	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4

					ԼԳ-1,2
6.	Լարային նվագախումբ	Լարային նվագախումբ	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
7	Կամերային նվագախումբ	Կամերային նվագախումբ	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
8	Սիմֆոնիկ նվագախումբ	Սիմֆոնիկ նվագախումբ	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[10]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
IV կուրս, I-II կիսամյակ						
1.	Լարային նվագախումբ	Լարային նվագարանների անսամբլային փոխհարաբերակցություն	Բանավոր	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Լարային նվագախումբ	Լարային նվագարանների անսամբլային փոխհարաբերակցություն	Բանավոր	Դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

[10] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Կամերային նվագախումբ	Լարային և փայտափողային նվագարանների անսամբլային փոխհարաբերակցություն	Բանավոր	Մարտ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Կամերային նվագախումբ	Լարային և փայտափողային նվագարանների անսամբլային փոխհարաբերակցություն	Բանավոր	Մայիս	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[12]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ումումնագիտական տեսաֆիլմերի, գծապատկերների ցուցադրում:
Սարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	
Այլ	

[12] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[13]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է՝

1-ին կիսամյակում 2 ընթացիկ ստուգում՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև 40 միավոր)/ բանավոր:

---

[13]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

2-րդ կիսամյակում 2 ընթացիկ ստուգում՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև 40 միավոր)/բանավոր:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[14]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Մանկական նվագախմբի նվագարաններ առարկայի խնդիրները
2. Մանկական նվագախմբի կազմը
3. Ռիթմիկ հարվածային գործիքների կառուցվածքային և կատարողական առանձնահատկությունները
4. Ստեղնա-կսմիթային,ստեղնաշարային գործիքների առանձնահատկությունները
5. Մանկական փողային գործիքների առանձնահատկությունները
6. Մանկական ուսուցողական սինթեզատոր
7. Հայկական ժողովրդական նվագարաններ
8. Աղմկային գործիքներ
9. Ղողանջող գործիքներ
10. Փողային նվագարաններ
11. Լեզվակային նվագարաններ
12. Լարային նվագարաններ
13. Աղեղնային նվագարաններ
14. Հարկանային նվագարաններ
15. Բազմալար հարվածային նվագարան
16. Լրացուցիչ հարվածային գործիքներ
17. Նվագարանների զարգացումը և կատարելագործումը

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Մանկական նվագախմբի նվագարաններ առարկայի խնդիրները
2. Մանկական նվագախմբի կազմը
3. Ռիթմիկ հարվածային գործիքների կառուցվածքային և կատարողական առանձնահատկությունները
4. Ստեղնա-կսմիթային,ստեղնաշարային գործիքների առանձնահատկությունները
5. Մանկական փողային գործիքների առանձնահատկությունները
6. Մանկական ուսուցողական սինթեզատոր
7. Հայկական ժողովրդական նվագարաններ
8. Աղմկային գործիքներ
9. Ղողանջող գործիքներ

<u>Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)</u>

---

[14] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

▪ **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Փողային նվագարաններ
2. Լեզվակային նվագարաններ
3. Լարային նվագարաններ
4. Աղեղնային նվագարաններ
5. Հարկանային նվագարաններ
6. Բազմալար հարվածային նվագարան
7. Լրացուցիչ հարվածային գործիքներ
8. Նվագարանների զարգացումը և կատարելագործումը

14.4. Գնահատման չափանիշները[15].

- Տեսական գիտելիքները –բանավոր:
- Գործնական աշխատանքները – բանավոր:

1-ին կիսամյակ – 2 կրեդիտ - 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը ՝ 20 միավոր)/բանավոր:
2-րդ կիսամյակ – 2 կրեդիտ – 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը ՝ 20 միավոր/բանավոր:

- Ինքնուրույն աշխատանքը – գրավոր/բանավոր:

1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

[15] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԱՍ/բ-037 - Նվագախմբի նվագարաններ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">4-րդ տարի, 7-8րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">30/30</td><td>Դասախոսություն</td><td></td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>30/30</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">30/30</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Առարկայի նպատակն է ոչ միայն գիտելիքներ հաղորդել նվագախմբի նվագարանների մասին,այլև օգնել ուսանողներին ստեղծգործական մոտեցում ցուցաբերել ծրագրով նախատեսված երգերի և պիեսների գործիքավորման գործում:Ծանոթացնել գործիքներին և նվագախմբի գործունեությանը,որպես երաժշտական դաստիարակության կարևոր գործոն:Ապագա երաժշտության դասատուի պրոֆեսիոնալ-մանկավարժական պատրաստման գործում նվագախմբի հետ աշխատելու հմտության ձեռքբերումը:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
✓ նվագախմբերին և նվագարաններին առնչվող տեսական և գործնական գիտելիքների անհրաժեշտ մակարդակ,
✓ նվագախմբային երաժշտության հնչողության ընկալման ճաշակ և տեմբրային առանձնահատկություններ,
✓ նվագախմբային պարտիտուրան վերլուծելու հմտություններ,
✓ նվագախմբի նվագարանների կառուցվածքային, տեխնիկական և տեմբրային առանձնահատկությունները ճիշտ ներկայացնելու հմտություններ:
Հմտություն
✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու
✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու
✓ որակի մասին հոգածություն
✓ թիմում աշխատելու
✓ գնահատման գործիքների կիրառելու
✓ նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու
Կարողունակություն
✓ մանկավարժական •ործունեության ընթացքում կիրառել յուրացված •իտելիքները,
✓ վերլուծել սիմֆոնիկ պարտիտուրան՝ առանձնացնելով նվա•արանների խմբերը,
✓ լսողությամբ տարբերակել բոլոր նվա•արանները,</td></tr>
</table>

	✓ պրակտիկ աշխատանքի ժամանակ զար•ացնել տեմբրային լսողությունը,օ•տվել ուսումնական տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից:
Դասընթացի բովանդակությունը	*Թեմաներ* 1-ին կիսմայակ Թեմա 1. Ներածություն: Դասընթացի նպատակն ու խնդիրները: Թեմա 2. Պատմական ակնարկ: Թեմա 3. Երաժշտական լսողության զարգացումը երաժշտական գործիքների վրա նվագելու միջոցով: Թեմա 4. Տարբեր նվագախմբի կազմը: Թեմա 5. Լարային նվագարաններ: Ջութակ Թեմա 6. Լարային նվագարաններ:Ալտ Թեմա 7. Լարային նվագարաններ: Թավջութակ Թեմա 8. Լարային նվագարաններ: Կոտրաբաս Թեմա 9.Գործնական աշխատանք լարային նվագախմբի համար Թեմա 10.Հարվածային գործիքներ ունեցող հարվածային գործիքներ Թեմա 11. Ձայնի որոշակի բարձրություն չունեցող հարվածային գործիքներ: 2-րդ կիսամյակ Թեմա 1. Փայտա-փողային նվագարաններ: Թեմա 2.Պղնձափողային նվագարաններ: Թեմա 3. Կամերային նվագախումբ: Թեմա 4. Սիմֆոնիկ նվագախումբ: Թեմա 5. Գործնական աշխատանք:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝** ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
«Գերազանց» (5)	96-100	A^+
«Գերազանց» (5)	91-95	A
«Գերազանց» (5)	86-90	A^-
«Լավ» (4)	81-85	B^+
«Լավ» (4)	76-80	B
«Լավ» (4)	71-75	B^-
«Բավարար» (3)	67-70	C^+
«Բավարար» (3)	62-66	C
«Բավարար» (3)	40-61	C^-
«Անբավարար»	0-39	D
«Ստուգված»	40-100	S
«Չստուգված»	0-39	U

Գրականություն

Պարտադիր – 1. Ветлугина Н.А., Детский оркестр, М, 1976
2. Ветлугина Н.А., Музыкальное развитие ребенка, М, 1968
3. Лаптев И.Г., Использование ритмических инструментов на уроках музыки. Использование звуковысотных инструментов на уроках музыки, Начальная школа – 1978, #12, 1980, #8
4. Лаптев И.Г., Элементарные музыкальные инструменты в начальной школе, Астрахань 1983, Вып. 4

Լրացուցիչ-
1. Арцруни В.Б., Ударный оркестр в работе с детьми, Л. 1934
2. Система детского музыкального воспитания Карла Орфа, Л, 1970
3. Амлинская Р. С., Музыкальные игрушки – инструменты в начальной школе, Киев, 1973